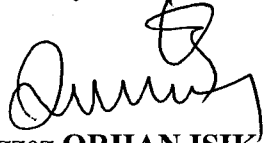

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Adalet Bakanı Bekir BOZDAĞ* tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK

Van Milletvekili

Türkiye cezaevlerinde, kapasite aşırı doluluk oranları, uzun süren yargılama süreçleri ve haksız tutuklamalar nedeniyle adaletsiz birçok uygulama yaşanmaktadır. Cezaevlerinde tutulan yüzbinlerce kişinin yaşam koşulları insan onuruna aykırı bir şekilde ulusal ve uluslararası mevzuatın ihlaline neden olmaktadır. Türkiye'nin bir hukuk devleti olduğu ve kanuna aykırı işlemlerin olmayacağı'nın görülmesi gereken yerlerden biri de yargılama süreçleri ve devamında infaz alanları olan cezaevleridir. Hakkında herhangi bir hüküm verilmemiş on binlerce tutuklu çok fazla uzun sürelerle tutuklu kalmakta, hasta tutukluların sağlık hakkı kapsamındaki talepleri tam olarak yerine getirilmemekte ve bu nedenle dönem dönem yaşam kayıpları yaşanmaktadır. 2020 yılı başından Eylül 2022 dönemine kadar en az 143 tutuklunun Türkiye cezaevlerinde yaşamını yitirdiği kamuoyuna yansımıştır. Cezaevlerinde hukuk dışı bir şekilde tutulan on binlerce tutuklunun yaşam hakları risk altındadır. Türkiye cezaevlerinde işkence, kötü muamele, mobing ve şüpheli ölümler sistematik bir hal almıştır. İşkence ve şüpheli ölüm iddiaları yeterince soruşturulmamakta, sorumlular yaptırımsız bırakılmakta ve ölümlerin yaşandığı cezaevlerinin idarecileri görevlerine devam ettirilmektedir.

Geçen hafta da cezaevleri ile ilgili kamuoyuna yansıyan haberlerde hak ihlallerinin sistematik bir şekilde devam ettiği gözlemlenmiştir. Hak ihlallerinin yaşandığı cezaevlerinden birisi de Patnos L Tipi Kapalı cezaevidir. Bu cezaevinde hasta ve tutuklu olan 46 yaşındaki Rıdvan Yusufoglu'nun tutuklu olduğu 28 yıllık süre zarfında Şırnak, Tokat, Adana, Mardin ve Diyarbakır'daki cezaevlerinde kaldığı ve bu süreçte sağlık ve yaşam haklarının ihlal edildiği ifade edilmektedir. Patnos L Tipi Kapalı Cezaevi'nde kalan Yusufoglu'na 17 yıl önce Ülseratif Kolit tanısı konmuştur. Kalın bağırsağın iç yüzeyini döşeyen tabakanın 'kolon mukozasında' iltihap olduğu ve bu mukozada iltihabın kanayan yaralara ve ülsera neden olduğu ifade edilmektedir. Tutuklu hasta Yusufoglu'nun hastalığı için zaruri olan iltihap önleyici Salofalk ilacı alımında güçlükler yaşadığı, mevcut durumdan kaynaklı olan tedavisinin yapılabilmesi için Gastroenteroloji bölümü bulunan Diyarbakır ve Van'a sevk

edilmesi gerektiği, ancak sevk başvurularına yanıt verilmediği ifade edilmektedir. Ailesi ve avukatlarının Yusufoglu'nun yaşam ve sağlık hakkına dair kaygılı olduğu bu yönde insan hakları derneklerine başvuru yaptıkları kamuoyuna yansımıştır. Ciddi bir tedavi süreci gerektiren sağlık sorunu olmasına rağmen hasta tutuklu bu kişiye gerekli tedavilerin yapılmadığı ifade edilmektedir. 5 Eylül 2022'de mide ve bağırsak sorunları nedeniyle Patnos Devlet Hastanesi'ne kaldırılan Yusufoglu'na yalnızca serum verildikten sonra yeniden cezaevine götürüldüğü ifade edilmektedir. Ülseratif kolit, varis, bel fıtığı, mide rahatsızlığı ile uyku apnesi (uyku esnasında solunumun durması ve boğulma) gibi hastalıkları bulunan Yusufoglu'nun yaşam ve sağlık haklarının tehdit altında olduğu, yaşam ve sağlık haklarının korunması amacıyla tedbir alınması gerektiği bilinmelidir. Hasta tutuklu Rıdvan Yusufoglu başta olmak üzere cezaevlerinde ölümün eşiğinde olan tüm hasta tutukluların tetkik ve tedavileri için geciken sevklerinin yapılması, infaz erteleme ve tahliye işlemlerinin hızlandırılması temel insan haklarının ve evrensel hukukun gereğidir.

Bu bağlamda:

- 1) Türkiye cezaevlerinde 2015-2022 yılları arasında gerçekleşen ölüm sayısı kaçtır? Cezaevlerine sağlıklı giren ama cenazeleri çıkan bu tutuklu ve hükümlülerin ölümünden siyaseten sorumlu olduğunuzu düşünüp istifa etmeyi düşünüyor musunuz?
- 2) Türkiye cezaevlerinde hasta olduğu sağlık raporlarla ortaya konulmuş kaç mahkum bulunmaktadır? Bunların kaç kadın, engelli ve 65 yaş üzerindedir?
- 3) Ömrünün çoğunu cezaevinde geçirmiş ve şu an bakıma muhtaç, kanser ve benzeri ağır hastalığı olan mahpusların cezaevinde tutulmasının hukuki gerekçeleri nelerdir?
- 4) Korona ve cezaevi koşullarında hasta ve ağır hasta mahpusların sağlık hizmetleri nasıl karşılanmaktadır?
- 5) İnfazının çoğunu yerine getirmiş yaklaşık 600 ağır hasta mahpusun yaşam hakkının korunması amacıyla hükmün geriye bırakılması veya diğer adli kontrol hükümleri için bakanlığın bir girişimi olacak mıdır?
- 6) Avrupa Cezaevi Kurallarının “özgürlüğünden yoksun bırakılan herkese, insan haklarının gerektirdiği gibi saygılı davranılmalıdır” ilkesi ağır hasta tutsaklar için geçerli midir?
- 7) Ağır hasta mahpuslar 5275 sayılı yasanın 16. Maddesinin hangi şartlarını yerine getirmemektedir? Bu şartları uymasına rağmen serbest bırakılmayan ağır hasta tutuklu ve hükümlü sayısı kaçtır?
- 8) Hasta mahpusların salıverilmesi veya tahliyesi hakkında Bakanlığınızın yapmakta olduğu bir çalışması mevcut mudur?
- 9) 2020 yılından bu yana cezaevlerinde en az 143 kişinin yaşamını yitirmesi hakkında başlattığınız bir soruşturma mevcut mudur?

70286

10) Ülseratif kolit, varis, bel fıtığı, mide rahatsızlığı ile uyku apnesi (uyku esnasında solunumun durması ve boğulma) gibi hastalıkları bulunan Rıdvan Yusufoglu'nun sağlık ve yaşam haklarının korunması ve ceza infazının ertelenmesi, tutuksuz yargılanması veya serbest bırakılması için bir girişim başlatacak mısınız?

11) Ağır hasta tutsakların ölmeye yakın hastaneye gönderilmesi politikasına son verecek misiniz?